

GOSPODARCZY GABINET CIENI

Warszawa, 7 lipca 2020 r.

RAPORT: RYNEK PRACY I PRAWO PRACY

Konieczne umożliwienie pracodawcom wypełniania ich obowiązków zapisanych w Kodeksie pracy, zmiany w specustawie antykryzysowej i ustawie o RDS

– *Być może dziś, w połowie 2020 r., jesteśmy w najniebezpieczniejszym momencie pandemii. Zwracamy na to uwagę jako przedsiębiorcy oraz jako obywatele. Po szoku pierwszych miesięcy oswoiiliśmy się z nowymi warunkami otoczenia. Przyzwyczailiśmy się do nich, a wielu z nas przestało się bać ryzyka zarażenia, które jest przecież nadal wysokie. Ludzie są coraz bardziej zmęczeni i sfrustrowani, coraz mniej ufni i pewni jutra – mówi Zbigniew Żurek, minister ds. rynku pracy i prawa pracy w Gospodarczym Gabiniecie Cieni BCC. – Stąd też nasze rekomendacje dla rządzących o bardziej skuteczne egzekwowanie przepisów, w szczególności dotyczących zachowywania w przestrzeni publicznej obowiązujących odległości oraz obowiązku zasłaniania twarzy; przekazywanie jednoznacznych komunikatów, nakazów zamiast zaleceń, z jednoczesnym wyjaśnianiem powodów każdej decyzji, o sprawne przekazywanie środków, wspierających firmy w kryzysie; nasilenie skutecznej, jasnej kampanii w publicznych środkach masowego przekazu, promujących właściwe zachowania w epidemii oraz o dalsze, możliwie powszechne kontynuowanie wykonywania testów na koronawirusa – podkreśla minister rynku pracy i prawa pracy w Gabiniecie Cieni BCC.*

– *Zwracamy się również do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o wsparcie naszego wystąpienia do prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w sprawie wykonywania przez przedsiębiorców zatrudnionym testów na COVID-19 oraz pomiaru temperatury ich ciała. Jednoznaczne stanowisko prezesa UODO pozwoli pracodawcom wypełniać ich obowiązki, zapisane w Kodeksie pracy m.in. że pracodawca ma obowiązek zapewniać bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz prowadzić systematyczne szkolenie pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 94), pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy, pracodawca jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki (art. 207) – apeluje Zbigniew Żurek.*

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm.

W skład gabinetu wchodzi wybitni, gospodarczy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne. Więcej informacji: https://www.bcc.org.pl/strefa_eksperta/gospodarczy-gabinet-cieni/

Opracowanie jest elementem Raportu Gabinetu Cieni BCC dot. II kwartału 2020 r. Codziennie przedstawiamy poglądy poszczególnych ministrów GGC BCC związane z obecną sytuacją oraz zawierające rekomendacje na najbliższe miesiące.

Rynek pracy i prawo pracy

ZBIGNIEW W. ŻUREK

minister pracy Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Sekretarz Prezydium Rady Dialogu Społecznego, przewodniczący Zespołu ds. rozwoju dialogu społecznego, członek Zespołu prawa pracy; zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, przewodniczący Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych. Od 1990 r. zajmuje się działalnością ekspercką i konsultingową. Mediator, wpisany na listę mediatorów przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. Wiceprezes, członek i założyciel BCC, sekretarz generalny Związku Pracodawców BCC. Ekspert BCC ds. prawa pracy.

☎ 690 485 442 ✉ zbigniew.zurek@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. Być może dziś, w połowie 2020 r., jesteśmy w najniebezpieczniejszym momencie pandemii. Zwracamy na to uwagę jako przedsiębiorcy oraz jako obywatele. Po szoku pierwszych miesięcy oswoiliśmy się z nowymi warunkami otoczenia. Przyzwyczailiśmy się do nich, a wielu z nas przestało się bać ryzyka zarażenia, które jest przecież nadal wysokie. Ludzie są coraz bardziej zmęczeni i sfrustrowani, coraz mniej ufni i pewni jutra. Tymczasem, coraz częściej w miejscach publicznych widać osoby bez maseczek ani innych osłon twarzy. Coraz częściej nie przestrzega się wymaganych dystansów bezpieczeństwa. Coraz bardziej czuć narastającą filozofię „skoro dotąd się nie zaraziłem – to już się nie zarażę”.

Nikom z nas nie wolno popełnić „grzechu zaniechania”. Na każdym z nas ciąży obowiązek „solidarności epidemicznej”, szczególnie w świetle ostatnich informacji publicznych, że oficjalne dane, dotyczące liczby zarażonych to być może zaledwie 2% rzeczywistych zachorowań. Stąd też nasz apel do rządzących:

- o bardziej skuteczne egzekwowanie przepisów, w szczególności dotyczących zachowywania w przestrzeni publicznej obowiązujących odległości oraz obowiązku zasłaniania twarzy,
- o przekazywanie jednoznacznych komunikatów, nakazów zamiast zaleceń, z jednoczesnym wyjaśnianiem powodów każdej decyzji,
- o sprawne przekazywanie środków, wspierających firmy w kryzysie,
- o nasilenie skutecznej, jasnej kampanii w publicznych środkach masowego przekazu, promujących właściwe zachowania w epidemii,
- o dalsze, możliwie powszechne kontynuowanie wykonywania testów na koronawirusa.

2. Istnieje szereg niedogodności, związanych z funkcjonowaniem „specustawy antykryzysowej”.

Zwracamy uwagę na niektóre z nich, w szczególności te zapisane w art. 15g. (szczegóły zawiera załącznik nr 1 - „Rekomendacje Komisji Pracy BCC dot. wprowadzenia zmian w Art. 15g ustawy”).

Należy niezwłocznie:

- Przyspieszyć rozpoznawanie wniosków o dofinansowanie. Znaczna część przedsiębiorców nie otrzymała jeszcze dofinansowania zgodnie ze złożonymi wnioskami. Problem dotyczy w szczególności dużych firm. Postulujemy o odformalizowanie postępowań i bezzwłoczne przyznawanie pomocy.
- Zmniejszyć progi procentowe spadku obrotów. Zbyt wysokie progi prowadzą do likwidacji działalności gospodarczej i tym samym do zwalniania pracowników. Ratowanie miejsc pracy poprzez łagodzenie kryteriów pomocy niesie, poza bezdyskusyjną korzyścią społeczną, korzyści ekonomiczne. Przypominamy, że pomoc zapisana w art. 15g specustawy, miała w założeniu działać prewencyjnie i pomóc w utrzymaniu miejsc pracy, w szczególności w przypadku dużych podmiotów. Właściwym rozwiązaniem byłoby uzależnienie spadku obrotów od wielkości przedsiębiorcy, ustanawiając niższe progi spadku obrotów dla średnich i dużych przedsiębiorców, a wyższe, dotychczasowe progi spadku obrotów pozostawić jedynie dla małych przedsiębiorców.
- Uzupełnić kryteria spadku obrotów w odniesieniu do przedsiębiorców realizujących kontrakty długoterminowe z odroczonym terminem płatności. Nie należy zapominać o projektach rozliczanych w wieloletnich cyklach produkcyjnych, do których należą choćby przemysł stoczniowy czy działalność deweloperska. W przypadku takich branż, spadek obrotów powinien być definiowany jako spadek finalnej wartości umów przyrzeczonych (lub umów o podobnym charakterze) wynikających z zawarcia umów przedwstępnych, którym towarzyszy wpłata zaliczki w cyklu produkcyjnym.
- Umożliwić skorzystanie z dofinansowania przewidzianego w art. 15g specustawy – agencjom pracy tymczasowej. Wspomniany wyżej przepis nie jest dostosowany do specyficznych usług pracy tymczasowej, charakteryzującej się trójstronnym stosunkiem prawnym. Praca jaką wykonuje pracownik tymczasowy oraz jej wymiar są uzależnione od zapotrzebowania pracodawcy-użytkownika, a nie od zapotrzebowania agencji pracy.

To pracodawca-użytkownik wyznacza pracownikowi skierowanemu przez agencję pracy zadania i kontroluje ich wykonanie. Agencja pracy jest raczej wykonawcą postanowień i decyzji leżących w domenie pracodawcy-użytkownika, który końcowo również ponosi koszt wynagrodzenia pracownika tymczasowego, w tym powinien ponosić koszt wynagrodzenia przestojowego. Agencja pracy tymczasowej jako wykonawca porozumienia zawartego przez pracodawcę-użytkownika mogłaby otrzymać dofinansowanie dla pracowników tymczasowych skierowanych do tego pracodawcy-użytkownika.

- Przewidzieć w procedurach, zawartych w art. 15g specustawy sytuacji, gdy nie dojdzie do porozumienia z reprezentacją pracowników, kiedy warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy nie zostaną ustalone w terminie wskazanym w ustawie ze stroną społeczną lub przedstawicielami pracowników, to pracodawca ustala je samodzielnie.

- Przewidzieć w procedurach możliwość przedłużenia dofinansowania powyżej założonych trzech miesięcy.

3. Zwracamy się do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o wsparcie naszego wystąpienia do prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w sprawie wykonywania przez przedsiębiorców zatrudnionych testów na COVID-19 oraz pomiaru temperatury ich ciała.

Jednoznaczne stanowisko prezesa UODO pozwoli pracodawcom wypełniać ich obowiązki, zapisane w Kodeksie pracy:

- pracodawca ma obowiązek zapewniać bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz prowadzić systematyczne szkolenie pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 94),

- pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy, pracodawca jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki (art. 207).

Szczegóły wystąpienia do prezesa UODO zawiera załącznik nr 2.

4. Zgodnie z zapisami ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, w ciągu najbliższych tygodni powinna zostać dokonana, na podstawie dotychczasowych doświadczeń oraz oceny działań Rady w ostatnim dwuleciu, nowelizacja ustawy o RDS.

Prace przygotowawcze w tej sprawie podjął specjalnie powołany zespół ekspertów. Nie przesądzając wyników tych prac, niezależnie od „bieżącej nowelizacji”, koniecznej w krótszej perspektywie, należy rozważyć działania szersze, systemowe, reformujące gruntownie zasady prowadzenia dialogu społecznego w Polsce.

Formą dojścia do tej reformy dialogu społecznego mógłby być „Pakt społeczny”, wynegocjowany trójstronnie przez rząd oraz stronę społeczną: organizacje pracodawców oraz pracownicze związki zawodowe. W przeszłości niejednokrotnie podejmowano próby tworzenia paktów jako umowy społecznej. Aby ewentualna umowa społeczna nie była chwilową efemerydą, a stała się „paktem na lata”, należy pamiętać o rozwiązaniu szeregu kwestii podstawowych. Należą do nich między innymi:

- poszerzenie i ugruntowanie kompetencji dzisiejszej Rady Dialogu Społecznego poprzez przebudowanie jej z ciała (forum) o charakterze jedynie doradczym w organ publicznoprawny,

- wypracowanie zasad reprezentacji dla mniejszych organizacji pracodawców oraz pracowniczych związków zawodowych. Mogłaby to być reprezentacja bezpośrednia – wstępowanie organizacji mniejszych w skład organizacji reprezentatywnych lub reprezentacja „ad hoc” – dopraszanie mniejszych do dyskusji nad wybranymi sprawami i problemami.

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński

rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC

tel. 602 571 395

e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarcemu i konkurencyjności polskich firm. W skład GGC BCC wchodzi wybitni gospodarzcy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne [lista poniżej]. Więcej informacji: <http://www.bcc.org.pl/Gospodarczy-Gabinet-Cieni.4241.0.html>